

112

ODBORNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

25 Kč • ROČNÍK XIII • ČÍSLO 2/2014

č.j. MV-56929-29/PD-OVL-2012

MVCRP00ZCG9J

Projekty IOP pomohly významným způsobem zvýšit kvalitu řešení mimořádných událostí

Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) realizuje projekty zaměřené na nákup moderní inovativní techniky určené ke zvýšení kvality řešení mimořádných událostí a ke zvýšení akceschopnosti pro záchranné a likvidační práce při živelních pohromách. Projekty jsou spolufinancovány z Integrovaného operačního programu, Evropská unie hradí 85 % způsobilých nákladů. Účelnost pořízené techniky již byla mnohokrát prověřena, a to nejen v každodenní zásahové činnosti, ale část techniky byla také nasazena a s úspěchem využita při loňských povodních.

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ŠANCE PRO VÁŠ ROZVOJ

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

HZS ČR realizuje v posledních letech řadu projektů, které se týkají služeb v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik. Jde o projekty Integrovaného operačního programu (IOP), které jsou spolufinancovány ze strukturálních fondů Evropské unie prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Zvýšení kvality řešení mimořádných událostí

Skupina projektů, která je zaměřena na pořízení moderní, inovativní techniky a technologií určených pro zvýšení kvality řešení mimořádných událostí, je realizována v rámci operace Pořízení moderní techniky a technologií HZS ČR pro zvýšení kvality řešení mimořádných událostí (zkráceně „Zvýšení kvality“). Projekty operace Zvýšení kvality jsou realizovány v letech 2012 až 2014 a jsou do nich zapojeny hasičské záchranné sbory krajů (HZS krajů) a Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (příjemci dotace z IOP) s metodickým vedením a koordinací MV-generálního ředitelství HZS ČR.

HZS ČR jako jedna ze základních složek integrovaného záchranného systému (IZS) se v posledních letech rozvíjel v široce rozvětvenou instituci plnící řadu úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva, která musí být schopna pružně reagovat na nové trendy a nová bezpečnostní rizika. Reakcí na tyto nové trendy v zásahové činnosti představuje kromě jiného realizace operace Zvýšení kvality, a to v podobě pořízení kvalitativně nové, moderní techniky a technologií, které jsou určeny pro hašení požárů, záchranné práce různého charakteru a pro plnění úkolů v ochraně obyvatelstva. Nová technika ve vybavení HZS ČR a dalších jednotek požární ochrany vytváří pro zásahovou činnost nové technické a technologické podmínky, rozšiřuje spektrum jejího použití pro různé typy mimořádných událostí a vnáší do ní novou inovativní dimenzi, která ovlivní i odbornou úroveň a efektivitu zásahů.

V případě Správy Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava je projektem řešeno specifické území Národního parku Šumava, které je vysoce požárně nebezpečné.

Inovativní moderní požární technika a technologie pořízené z projektů operace Zvýšení kvality slouží HZS ČR a dalším jednotkám požární ochrany pro následující účely:

A. Záchranu osob a majetku před požárem a současně pro provádění záchranných prací

Pro tento účel byly pořízeny cisternové automobilové stříkačky (CAS) tzv. nové koncepce, které umožňují účast jednotek požární ochrany na převážném množství prováděných záchranných prací a současně i zásahy u požárů.

B. Hašení rozsáhlých a komplikovaných požárů průmyslových areálů, obchodních center a požárů lesů

Pro tento účel byly pořízeny CAS pro velkoobjemové hašení.

Požáry rozsáhlých průmyslových areálů nebo obchodních center jsou v ČR stále častějším fenoménem. Při použití cisteren pro velkoobjemové hašení se zvýší efektivita zásahu a tyto technické prostředky pomohou zamezit nebo snížit škody na životním prostředí i majetku.

Pokud jde o lesní požáry, pak z dlouhodobého hlediska lze očekávat, že

postupné a nezadržitelné změny klimatu budou mít dopad mimo jiné na vznik rozsáhlých požárů v lesních masivech hor i nížinách. Nové cisterny pro velkoobjemové hašení představují účinnou reakci na novou situaci, neboť umožňují hašení s velkým množstvím požární vody, a mohou plnit i úkoly v nouzovém zásobování vodou (zabezpečení vody pro obyvatelstvo).

C. Hašení a další zásahy v případě mimořádných událostí na výškových budovách

Pořízená generačně nová výšková technika v HZS ČR s novými prvky pro zásah na výškových budovách reaguje na relativně nový a stále více rozšířený jev, který vyplývá z charakteru sídelních oblastí v ČR. Tímto jevem jsou výškové budovy a výškové objekty vyžadující specifické prvky požárního zabezpečení (ochrany), ale i zásahu v případě požáru nebo jiné mimořádné události, a to včetně specifické výškové techniky, kterou je třeba při zásahu v podmínkách výškové budovy nasadit.

Těmito novými prvky (automatizované systémy řízení stabilizace, přetěžování, záchranný koš aj.) se značně rozšiřují

taktické a technické možnosti nasazení nové výškové techniky pro řešení mimořádných událostí na výškových budovách.

■ **D. Technické zásahy typu dopravní nehody, vyproštění osob, únik provozních kapalin po automobilových nehodách apod.**

Pro řešení tohoto typu mimořádných událostí se v zásahové praxi HZS ČR osvědčil tzv. technický automobil s vybavením na likvidaci nebezpečných látek a s vybavením pro další záchranné práce. Počet zásahů na mimořádné události, u nichž došlo k úniku nebezpečné látky do životního prostředí, přitom stále narůstá; velký podíl z těchto úniků tvoří ropné produkty, které jsou provozními náplněmi automobilů.

Nové a unifikované technické automobily pro zásah pro chemické látky a ropné produkty pořízené v rámci operace Zvýšení kvality jsou nasazovány pro řešení mimořádných událostí vyžadujících zásah technického typu. Jejich použití vytváří předpoklad pro rychlou a efektivní návaznost záchranných, likvidačních a sanačních prací v místě vzniku technické havárie.

■ **E. Kvalitní mobilní zázemí pro velitele zásahu a pro organizaci spojení na místě zásahu a koordinaci ostatních složek IZS**

Nově pořízené velitelské automobily vytvářejí mobilní pracoviště velitele zásahu složek IZS, umožňují veliteli zásahu efektivní řízení zásahu a koordinaci složek IZS na místě zásahu, vytvářejí zázemí a organizaci velení a spojení na místě zásahu, včetně zabezpečení přenosu dat a informací z operačního a informačního střediska IZS na místo mimořádné události, které podporují rozhodování velitele na místě zásahu.

Prostřednictvím datové sítě jsou přenášeny informace o místě mimořádné události potřebné k provedení zásahu HZS ČR, jednotek požární ochrany a složek IZS, a na místo mimořádné události.

Na projekty operace Zvýšení kvality bylo v IOP určeno celkem 700 milionů Kč, z toho 85 % způsobilých nákladů spolufinancuje Evropská unie.

■ **Živelní pohroma**

Skupina projektů zaměřená na pořízení techniky určené pro záchranné a likvidační práce při živelních pohromách (zejména povodních a bleskových povodních) je realizována v rámci operace Zvýšení akceschopnosti HZS ČR pro záchranné a likvidační práce při živelních pohromách (ve zkratce „Živelní pohroma“). Projekty operace Živelní pohroma jsou realizovány v letech 2012 až 2014 a jsou do nich zapojeny HZS krajů a Záchranný útvar HZS ČR (příjemci dotace z IOP) s metodickým vedením a koordinací MV-generálního ředitelství HZS ČR.

Novým fenoménem v kategorii živelních pohrom se v naší zemi staly povodně, zejména tzv. bleskové povodně. Nové zásahové podmínky spojené s touto skutečností kladou nové požadavky na technologii HZS ČR – především jde o enormně zvýšené požadavky na speciální technické prostředky potřebné k realizaci záchranných a likvidačních prací zabezpečovaných HZS ČR při živelních pohromách.

V zásahové činnosti při povodních a bleskových povodních HZS ČR čím dále častěji řeší nové specifické problémy jako:

- záchranu osob a majetku evakuaci v terénu, který je pro standardní zásahovou techniku těžce přístupný,
- provádění zemních prací jako například zpevňování hrází místních vodních děl,
- budování protipovodňových hrází, hloubení odvodňovacích rýh,
- evakuaci a přepravu osob z postiženého území do nouzových míst pro

ubytování, střídání nasazených sil na místě zásahu na velké vzdálenosti, přeskupování sil HZS ČR v rámci ČR,

- odklizení sutě při vyhledávání a záchrane zavalených osob,
- demolice staticky narušených objektů a odvoz trosk na skládky.

Reakcí na tyto specifické problémy je mimo jiné pořízení generačně nové a moderní speciální techniky, která umožňuje HZS ČR efektivnější zásah na místě mimořádné události a poskytnutím včasné a efektivní pomoci může vést ke zvýšení počtu zachráněných životů a nárůstu objemu uchráněných hodnot při mimořádné události.

Pro HZS krajů byly v rámci operace Živelní pohroma pořízeny:

■ **A. Souprava požárního kontejnerového nosiče, kontejneru valníkového a nakladače**

Tento komplex slouží pro přepravu speciálních prostředků, odvoz (dovoz)

materiálu na místě zásahu a provádění záchranných a likvidačních zemních prací po povodních, při vyprošťování osob ze zřízených budov, k odklizení sutě při vyhledávání a záchraně zavalených osob, provádění zemních prací jako např. zpevňování hrází místních vodních děl, budování protipovodňových hrází a zábran, hloubení odvodňovacích rýh.

■ **B. Nákladní automobil – pro evakuaci**

Je nasazován pro záchranu osob z ohrožených míst povodněmi, evakuaci osob a cenného materiálu v terénu, který je pro standardní zásahovou techniku těžce přístupný, dopravu záchranářů všech složek IZS i s jejich vybavením na místo zásahu v těžce přístupném terénu, provádění vyprošťovacích prací z prostor mimo komunikace a z vodních toků, distribuci humanitární pomoci při nesjízdnosti komunikací, vyprošťování vozidel havarovaných mimo vozovku, kotvení, průzkum v těžce přístupném terénu ve prospěch všech složek IZS.

■ **C. Technický automobil – pro práci potápěčů**

HZS ČR jej využívá pro technické a vyprošťovací práce na technologiích pod vodou kontaminovanou nebezpečnými látkami. Součástí automobilu je souprava potápěčských obleků včetně dýchacího systému pro zásah pod kontaminovanou vodou.

■ **D. Autobus pro více než 38 osob**

Slouží HZS ČR k evakuaci a přepravě osob z postiženého území do nouzových míst pro ubytování, střídání nasazených sil na místě zásahu na velké vzdálenosti a přeskupování sil HZS ČR v rámci ČR.

■ **E. Požární kontejner technický**

Jsou s ním prováděny vyprošťovací práce z prostor sesuvů a zvalů, z prostor mimo komunikace, z vodních toků, technologické a technické práce při zásazích. Kontejner má vybavení pro záchranné

práce v sutinách a výkopech (rozpinání a řezání železobetonových konstrukcí, pažení a opěry nestabilních konstrukcí, zvedání a kotvení břemen a jiné).

Pro Záchranný útvar HZS ČR (ZÚ HZS ČR) byly v rámci operace Živelní pohroma pořízeny specifické technické prostředky – speciální těžká technika, která neslouží k záchranným, ale k likvidačním pracím, a tudíž její přítomnost na místě mimořádné události nemusí být okamžitá. Touto speciální technikou (např. tahač návěsů s podvalníkem pro přepravu těžkých břemen, stroj univerzální pro zemní práce v náročném terénu „traktor-rypadlo“, univerzální nakladač smykem řízený, automobil nákladní sklápěcí 8x8, automobil nákladní evakuační 8x8 pro evakuaci osob a odstranění překážek s nakládacím jeřábem v těžkém a hůře přístupném terénu, nosič kontejnerů s vyšší průjezdností pro kontejnery do velikosti ISO 1C, člun nafukovací s motorem se zpevněným kýlem, jeřáb automobilní o hmotnosti minimálně 80 t, pásové rypadlo pro těžké likvidační práce) bude ZÚ HZS ČR podporovat všechny regiony ČR.

Na projekty operace Živelní pohroma bylo v IOP určeno celkem 300 milionů Kč, z toho 85 % způsobilých nákladů spolufinancuje Evropská unie.

■ **Shrnutí**

V projektech operace Zvýšení kvality a Živelní pohroma spolufinancovaných z IOP bylo pořízeno téměř 200 ks nové požární techniky pro HZS ČR a Správu Národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava. Částka 774 milionů Kč byla financována z Integrovaného operačního programu, zbývající náklady byly uhrazeny ze státního rozpočtu, resp. rozpočtu HZS ČR. V souhrnu tato požární technika a technologie umožní zvýšení akceschopnosti, mobility a efektivitu působení HZS ČR a rovněž zvýšení kvality řešení mimořádných událostí.

Pořízené technické prostředky jsou koncipovány pro široké využití v IZS při řešení přírodních katastrof v případech potřeby i na území jakéhokoli státu EU.

Více o projektech na <http://www.hzscr.cz/clanek/technika-pro-zvyseni-kvality-reseni-mimoradnych-udalosti.aspx>. Více o Integrovaném operačním programu na <http://www.kvalitazivota.eu/>.

■ **Příklady nasazení požární techniky pořízené z IOP při povodních v červnu 2013**

Nasazena byla specializovaná technika ZÚ HZS ČR. Šlo o přepravní tahače, které převážely těžkou ženíjní techniku do míst nasazení, nákladní automobily, které sloužily k evakuaci občanů a rozvozu materiálu pro pomoc občanům, pásové bagry, který byl využíván ke zpevňování hrází a demoličním pracím, k odstranění náplav a narušených konstrukcí mostů. Ke zpevňování hrází v Mělníku byl využíván také dálkově řízený univerzální zemní stroj.

Pokud jde o požární techniku pořízenou z IOP pro HZS krajů, při povodních v červnu 2013 vyjely autobusy pro přepravu 120 hasičů na pomoc Praze pro stavění mobilních protipovodňových hrází. V plném nasazení byly také smykem řízené kolové nakladače. Nasazeno jich bylo celkem deset a pomáhaly při zpevňování hrází a úklidu nánosů bahna z veřejných komunikací a objektů. Pro převoz požárních kontejnerů (týlový, nouzového přežití do míst nasazení hasičů v obcích), převoz kontaminovaných předmětů a bahna při úklidu nákladním kontejnerem byly využity kontejnerové nosiče s nákladním kontejnerem, tak jak předpokládal projekt IOP. HZS ČR při povodních využil i potápěčskou výstroj do kontaminovaného prostředí, například při zásahu v úpravě vod v Mělníku. Nasazeny byly také CAS 30 k oplachu kontaminovaných prostor od bahna vysokotlakou nekontaminovanou vodou. Při řízení zásahu v místě nasazení byly využity velitelské automobily.

plk. Ing. Vladimíra KRACÍKOVÁ,
MV-generální ředitelství HZS ČR,
foto Milan VÁVRŮ
a archiv Záchranného útvaru HZS ČR

Summary

Balance press conference

On 29th January 2014 the annual press conference was held in the General Directorate of the Fire & Rescue Service of the Czech Republic. It was the floor for presentation of the Year 2013 Statistics on emergency actions of the service. p. 2

Gas explosion in an underground collector

In December last year a gas explosion and subsequent fire occurred in the underground collector in the Lochotin housing estate in Pilsen. The explosion injured seven people, six of them seriously. p. 4

Fall of a freight cableway

A serious accident happened on 29th November 2013 in Špindlerův Mlýn, a popular ski resort in Krkonoše (Giant Mountains), North Bohemia. A freight cableway misused for personal transportation collapsed with five people in, four of them were seriously injured and one person died. The rescue operation was complicated by heavy snowfall and poor visibility. p. 9

Projects of the Integrated Operational Programme

The Fire & Rescue Service of the Czech Republic is implementing projects co-financed from the Integrated Operational Programme of the European Union. These projects are aimed at purchases of modern equipment designed to enhance quality of management of emergencies, and to strengthen capacity for rescue and salvage operations during natural disasters. Part of that equipment was deployed during the last year's floods. p. 10

New directive of the Ministry of the Interior

The new directive of the Czech MI determines obligatory procedures and the scope of municipal authorities and regional authorities in terms of the register of persons in case of implementation of crisis measures. The legislation should unify practices in the field of crisis management. p. 13

Meetings of the Civil Emergency Planning Committee

The Civil Emergency Planning Committee is a permanent working body of the National Security Council in the area of civil emergency planning and coordination and planning of measures for internal security of the state. Last year more than 20 major documents were discussed in their meetings. p. 14

PANEL 2013 Exercise

The Fire & Rescue Service of the Liberec Region organized last year's exercise under the name PANEL 2013. The exercise was focused on coordination of humanitarian assistance and volunteering provided by NGOs. p. 16

Attention to prevention and education

Ministry of the Interior, the General Directorate of the Fire & Rescue Service of the Czech Republic aims to use in maximum all appropriate forms how to inform different groups of population in terms of emergencies and how to behave properly in such cases. To support teaching, but also targeted for other groups of population, some projects arose, and during its existence spread to all regions of the country. p. 19

Greek Presidency of the EU Council

On 1st January 2014 Greece took over the six-month Presidency in the European Union Council. One of the main priorities in the field of civil protection will be adoption of implementing acts, which are required under certain provisions of the new Civil Protection Mechanism of the European Union. p. 27

Jahresbilanz-Presskonferenz

Am 29. Januar fand in der Generaldirektion HZS ČR die alljährliche Pressekonferenz statt, auf der die Tätigkeit des Korps im Jahr 2013 anhand statistischer Angaben präsentiert wurde. S. 2

Gasexplosion im unterirdischen Kollektor

Im Dezember vorigen Jahres kam es zur Gasexplosion und anschließend zum Brand im unterirdischen Kollektor in der Pilsner Wohnsiedlung Lochotin. Bei der Explosion wurden sieben Personen verletzt, sechs davon erlitten schwere Verletzungen. S. 4

Sturz einer Güterseilbahn

Ein schwerwiegender Unfall ereignete sich am 29. November vorigen Jahres in Spindelmühle (Špindlerův Mlýn), wo die Güterseilbahn mit fünf Menschen gestürzt ist. Vier Personen wurden verletzt, eine Person getötet. Die Rettung komplizierte dichtes Schneetreiben und verminderte Sicht. S. 9

Projekte des Integrierten Operationsprogramms

HZS ČR setzt Projekte um, die vom Integrierten Operationsprogramm der EU kofinanziert werden und deren Ziel es ist, moderne Technik zur Verbesserung der Qualität der Arbeit der Rettungskräfte bei der Bewältigung von Notlagen zu erwerben. Die Technik soll die Aktionsbereitschaft der Kräfte für Rettungs- und Räumarbeiten verbessern; ein Teil davon wurde bereits beim Hochwasser letztes Jahr eingesetzt. S. 10

Neue Richtlinie des Ministeriums des Innern

Zur Vereinheitlichung der Vorgehensweisen im Krisenmanagement wurde eine neue Richtlinie verabschiedet, die das Vorgehen und die Aufgabengebiete der Organe der Gemeinden und der Bezirke auf dem Gebiet der Personenerfassung bei der Umsetzung der Krisenmaßnahmen festlegt. S. 13

Tagung des Ausschusses für die zivile Notplanung

Der Ausschuss für die zivile Notplanung ist ein ständiges Organ des Sicherheitsrates des Staates für das Gebiet der zivilen Notplanung und für die Koordinierung und Planung der Maßnahmen zur Sicherung des Schutzes der inneren Sicherheit des Staates. Auf seinen Tagungen behandelte der Ausschuss im letzten Jahr mehr als 20 bedeutende Dokumente. S. 14

Übung PANEL 2013

HZS des Bezirkes Liberec organisierte im letzten Jahr die Übung PANEL 2013, die auf die Koordinierung der humanitären Hilfe und der Hilfe freiwilliger nichtstaatlichen Organisationen ausgerichtet war. S. 16

Aufklärungsarbeit verdient Aufmerksamkeit

Die Generaldirektion HZS ČR ist bemüht, alle geeigneten Formen zu nutzen, um die Bevölkerung über Notlagen und richtige Vorgehensweisen im Falle einer Gefährdung zu informieren. Zur Unterstützung der Aufklärung von weiteren Zielgruppen entstanden auch Projekte, die sich im Laufe Ihrer Existenz allmählich in alle Regionen der Republik ausgebreitet haben. S. 19

Griechische Präsidentschaft im Rat der EU

Am 1. Januar 2014 übernahm Griechenland für ein halbes Jahr die Präsidentschaft im Rat der EU. Eine der Prioritäten auf dem Gebiet des Zivilschutzes wird die Verabschiedung von Durchführungsakten, die im Rahmen einzelner Bestimmungen des neuen EU-Mechanismus im Zivilschutz benötigt werden. S. 27

Vydává: MV-generální ředitelství HZS ČR Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414 • **Redakce:** šéfredaktor - plk. Dr. Jaroslav Vykoukal - 950 819 949; redaktori - Mgr. Zuzana Cihhartová - 950 819 951, kpt. Mgr. Jana Kemrová - 950 819 947, Mgr. Zbyněk Koukolík - 950 819 950

Sídlo: Kloknerova 26, 148 01 Praha 414, fax: 950 819 969, e-mail: redakce@grh.izscr.cz

Redakční rada: Ing. Lubomír Pešek - předseda, plk. Ing. Zdeněk Ráž - místopředseda, doc. Ing. Vilém Adamec, Ph.D., plk. Dr. Ing. Zdeněk Hanuška, plk. Ing. Jiří Chalupa, Ph.D., plk. Ing. Lakis Jordanidis, plk. Ing. Rudolf Kaiser, Ing. Ladislav Karda, plk. Ing. Ivan Kolečák, kpt. Bc. Zdeněk Ondráček, plk. Ing. Jiří Pokorný, Ph.D., MPA, plk. Ing. Luděk Prudil, plk. Ing. Mgr. Rostislav Richter, kpt. Ing. Ivana Svitáková

Grafická úprava a předtisková příprava: ASPEKT studio, Hájkova 175, 261 01 Příbram I • **Tisk:** POLYGRAF, s.r.o., Modřičice 156, 511 01 Turnov

Předplatné a distribuce: Moraviapress, a.s., U póny 3061, 690 02 Břeclav, tel.: 516 205 176, zelená linka: 800 100 314, fax: 519 321 417, e-mail: 112@moraviapress.cz

Inzerce: Inzerce přijímá redakce • Povoleno MK ČR pod číslem E-132 94 • ISSN: 1213-7057 • Vychází 12 x ročně, cena: 25 Kč, roční předplatné 300 Kč • Redakční uzávěrka: 20. ledna 2014 • Číslo 2/2014 vychází 10. února 2014 • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakční úprava článků vyhrazena. Články jsou lektorovány.

www.hzscr.cz

Foto na titulní straně: archiv HZS Plzeňského kraje